

Ötven sor

Tapasztalt kollégámnak van egy tanulságos aforizmája: „Harminc esztendeje minden fórumon azért szólók, hogy emeljék föl a fizetésem, de alig van fogantatja. A szerkesztő mihelyt megjelenti a lap hátsó oldalán, hogy lobogózzuk föl a házakat, kére-se azonnal teljesül.” Most is így történt. Nemzeti ünnepünkre, a magyarországi polgári forradalom évfordulójára, a Tanácsköztársaság kikiáltásának ünnepére, majd felszabadulásunk születésnapjára zászlódizsbe öltözik az ország. Végigmentem a városon, és azt tapasztaltam, hogy sok középületen frissen varrott, új, nemzetiszínű zászlók lobbognak. Csak hogy az időjárás megtréfált bennünket, s kiderült,

avatatlan trikolór

került a zászlórudakra, s az esőben a piros vászon rózsaszínre festette a hófehér sávot. Eltűnődtem, milyen fontos is az avatási szertartás, milyen lényeges, egyes természeti népeknél még ma is föllelhető szokás. A próba ugyanis bizonyít, gondoljunk csak a magyar népmesék hármaskadályaira: a küzdelmet kiálló legkisebb királyfi mindig elnyerte méltó jutalmát. Március idusát Budapesten töltöttem. Ott voltam a Petőfi-szobor előtti tömegben, örültem a kabáthajtókákon virágzó trikolórrózsáknak, de megkeseredett szívvel vettem tudomásul a Vigadó körüli vásári hangulatot, azt, hogy jó néhányan izületet csinálnak a nemzeti érzésből, megváltozták identitásérzéseiket, aprópénzre váltják történelmi tudatunk ápolásának ünnepeit. Kíváncsi vagyok arra, különösebb szervezés, fiatalságcsalagot program, mézes madzag nélkül hányan tűznek ki március ünnepén kokárdáikat, hányan sétálnának el az emlékhelyekhez egy szál vörös szegfűvel, hányan idéznék föl emlékezetükben Petőfi verseit, annak a napnak történéseit és mai tanulságait. Mert sokak számára ez is csak egy jó balhé. Találkozom az aluljárókban mocskos lepedőt kifeszítő suhancokkal, akik helyesirási hibákkal éltették az ünnepet; felvágó csapatokkal, akiknek minden második szavuk nem tűri a nyomdafestéket, és belehallgattam fiatalok lelkes, ám igencsak primitív érveléseibe a Vörösmarty téren.

Történelmünk sorsfordulói időrendben is tavaszi dátumokon követték egymást. A polgári forradalom lelkes fiataljai, a Tanácsköztársaság sarokfordító vöröskatonái és a felszabadító csapatok agyongyötört harcosai megérdemelnék végre, hogy méltó helyére kerüljenek minden magyar ember tudatában. Az elmúlt negyvenegy esztendőben sokat tettünk ezért, de még mindig nem elég. Működnek még rossz reflexeink, lezárulnak a rossz beidőzések zilipei a friss szemlelme áramlatok előtt, gyakran fékezi még tudományosan alátámasztott és korszerűen megfogalmazott szocializmusképünk összetevőinek érvényre jutását megannyi gyep. Hadd említsük erre egy példát az SZKP nemrégiben befejeződött kongresszusáról. Amikor egy ukrán akadémikus arról szólt, hogy a Szovjetunióban használják fel a világon a legtöbb acélsövet, hirtelen kitért a taps, mígnem a tudós felemelve az ujját közölte, hogy ez nem érny. hanem hiba, mert pazarlás, mert a közbizony elherdálása és szüklátókörűség. Vajon nincs-e bennünk is — idegeinkben, sejtjeinkben, reflexeinkben — még mindig sok ilyen ösztönös megnyilvánulás?! Amitől egy hirtelen tavaszi zápor rózsaszínre festi a trikolór hófehérjét.

Tandi Lajos

DIÁKCENTRUM lesz, ma, szombaton délután 2 órától este 10-ig az Ifjúsági Házban. A közgazdasági szakközpontok és a Vedres István Építőipari Szakközépiskola által rendezett programozatban többek között délután 2-től kézimunka-bemutató, játékos szellemi vetélkedő, számítógépes játékok és cseréberek szereznek a kínálatban, délután 3 órától Kovács Zsolttal, a Szegedi Nemzeti Színház tagjával beszélgethetnek az érdeklődők, ugyanebben az időpontban kozmetikai szaktanácsadást is tartanak, délután fél 5-től pedig bemutatók az építőipari szakközépiskola Babits Mihály önképzőköre, 4 órától karatebemutató, valamint az építőipari diák-szinjátékok. Építőlabor-kavalkád című jelente lesz soron, 5 órától előadást tartanak a dorozsmai szélmalomról, valamint a Vöröskereszt hangosított diasorozatának segítségével a humanizált nemi életéről. Este 6-tól Iszsz-koncert, előtte még divatbemutató és videofilmetvetés, este 7-től pedig diszkó egészíti ki a diákcentrum igen gazdag monstreprogramját.

A megyei művelődési központ HANGVERSENY A KÖNYVTÁRBAN című sorozatának következő koncertjét ma, szombaton délután 11 órai kezdettel rendezik meg a Somogyi Könyvtárban. Közreműködik a rókusai általános iskola kórusa Kalmár Ferencné, valamint az Ifjú Zenebarátok Kórusa Erdős János vezényletével.

AZ ÚGYNEVEZETT ÉLETREFORMRÓL indít nyolc előadással álló sorozatot a TIZ SZEGEDI ÁLTALBARTÓK Béla Művelődési NOS ISKOLA ÉNEKKARÁ-

Műsorajánlat

Központ. A ma, szombaton délután 3 órakor sorra kerülő első foglalkozás témája: Veda, ajurvéda, jóga. A foglalkozást Oláh Andor vezeti.

AZ ÖTEN VOLTAK című amerikai filmet vetítik (először Magyarországon!) a JATE filmesztétikai körének foglalkozásán, ma, szombaton délután fél 3-kor az egyetem Ady téri épületének auditorium maximumában. Ismertetőt tart: Molnár István, a Filmtudományi Intézet osztályvezetője.

IFJÚSÁGI TÖREKVESEK A POLGÁRI DEMOKRATIKUS FORRADALOM ÉS A PROLETÁRIKATATÚRA IDŐSZAKÁBAN — ezzel a címmel Sertő Zoltán főiskolai adjunktus tart előadást a TIT megyei szervezete történelmi szakosztályának szabadegyetemén március 24-én, hétfőn délután 5 órai kezdettel a Szegedi Akadémiai Bizottság Somogyi utca 7. szám alatti színházában.

MI AZ OPERA? PROVOKATÍV BESZÉLGÉS OBERFRANK GÉZÁVAL — ezzel várja az érdeklődőket a Szegedi Irodalmi Kávéház március 24-én, hétfőn este 6 órától a Royalban. A házigazda Regős Sándor lesz, közreműködésnek a Szegedi Nemzeti Színház magánénekesei, Iván Ildikó, Szonda Éva, Vajk György és Andreicsik István, zongorán kísér: Zsigmond Zoltán.

Tudományos konferencia

A Magyar Általános Orvostudományi Egyesület már évek óta következetesen fáradozik azon, hogy biztosítsa az általános orvosi gyakorlatot folytató szakemberek rendszeres továbbképzését. Ez a törekvés azért is figyelemre méltó, mert éppen a körzetében helytálló orvos az, aki a mindennapi gyakorlatban, a gyors döntést kivánó helyzetekben magára marad, nélkülözni kénytelen a biztonságot adó, szakmai konzíliumot. Az egyesület Alapszintű Sürgősségi Ellátási Csoportja azt tartja fő feladatának, hogy hozzásegítse az orvosokat ismereteik folyamatos bővítéséhez, a rendszeres tapasztalatszerzéshez. Ez a célja a Szegeden immár harmadik alkalommal megrendezett tudományos tanácskozásnak is, amely tegnap, pénteken kezdődött a SZOTE oktatási épületében. A konferenciát Morva László kandidátus, körzeti orvos, a csoport vezetője nyitotta meg, s üdvözölte a résztvevőket az Egészségügyi Minisztérium és a Magyar Általános Orvostudományi Egyesület képviselője is. Ezúttal a mérgezők, a balesetek, a szív eredetű, heveny életveszélyes állapotok témaköréről esik szó. A szakemberek fölvetik az ellátási nehézségek leküzdésének lehetőségeit — és határait is.

Az ország minden részéről érkezett körzeti orvosok, a mentőszolgálat, a kórházak, az egyetemen képviselői tegnap 34 előadásban számoltak be tapasztalataikról. Ma, szombaton 19 poszterrel ismerkedhettek meg a résztvevők, mintegy kétszáz. A konferencia — a Karácsonyi Sándor professzor vezette — kerekasztal-vitával zárul, amelynek során összegzik a szakemberek a tanácskozáson elhangzottakat.

NAK HANGVERSENYÉT rendezik meg az Eneklő ifjúság koncertjeként március 24-én, hétfőn du. 3-tól a 624 számú ipari szakmunkásképző iskola aulájában. A hangversenyt Szabó Agnes városi üttőrelőnki nyitja meg. Szeged többi általános iskolai énekkarának hangversenyét ugyanitt, ugyanebben az időpontban, március 26-án, szurdán és március 27-én, csütörtökön rendezik meg.

VITAI ILDIKÓ FUT, ROBOG A KICSKI KOCSI című gyermekmüsort láthatják-hallhatják március 24-én, hétfőn az Ifjúsági Házban délelőtti 10 óráról és délután fél 3-tól az óvodások és a kisiskolások, este 6-tól a szülők és a nagybabák. Közreműködik Papp Agnes bábművész és Merő Imre búvész.

A TEST ÖRDÖGE című, 1947-ben, Gerard Philippe főszereplésével készült francia filmet vetítik március 24-én, hétfőn este fél 7 órai kezdettel a Kossuth Lajos sugárút 52. szám alatti Dugonics moziban levő Volánfilmklubban.

AZ ISZLÁMRÓL tart előadást Horváth Pál a Collegium Artium vallástörténeti A szekciójának foglalkozásaként március 24-én, hétfőn este 8 óráról az Április 4. útja 4. szám alatti Irinyi-kollegiumban.

ELŐBB A MOLNÁR DIXELAND, MAJD NAGY BANDÓ ANDRÁS HUMORISTA MŰSORÁT rendezik meg március 24-én, hétfőn este 7. illetve fél 9 órai kezdettel a Vár utca 1. szám alatti Délép-klubban. Nagy Bandó András műsora után, körülbelül fél 10-kor ismét Molnárékat hallhatják a dzsesszmuzsika kedvelői.

Zenei naptár

Rézfúvósegyüttes Budapestről

Szurdán a Budapesti Rézfúvósegyüttes (tagjai: *Petz Pál* — trombita, *Palotai István* — trombita, *Magyari Imre* — kürt, *Farkas István* — harsona, *Szabó László* — tuba) lépett fel a Tisza Szálló nagytermében. Magas színvonalú előadásukat viharos lelkesedéssel ünnepelte első sorban a Zeneművészeti Főiskola s szakközépiskola népes rézfúvós ifjúsága. Nem alaptalanul, ugyanis a hangszerjáték és a kamaramuzsikálás magasiskoláját mutatták be.

Változatos műsor-összeállításokban egyaránt helyet kapott a letűnt századok — például Erzsébet-korabeli

táncok — s korunk, illetve a ma zenéje, mint például *Sosztakovics* polkája és *Huszár Lajos* kvintettje, de nem hiányzott a szokásos dzsesszes ihletésű, izes muzsika sem. Primus inter pares sokszínű ápoló hangzásuk. Az átütő zengésű, fényes ragyogású tónusú a puha, meleg, bársnyos piannokig számtalan színű és szépségű hangszint képek előcsalni hangszereikből. Valamennyien kitűnő virtuózok, még a köztudottan nehezké tuba hangja is könnyedén, fürgén, gördülékenyen engedelmesskedett mes-terének. Elbűvölő csillogás-

sal gyöngyöztek a pergő díszítések a trombitások interpretálásában, például *Scheidt*: Szvitjében, de *Horrowitz* Music Holljában vagy *Arban Tiroli* variációiban is lélegzetelállító, briliáns tündökléssel szólaltatták meg hangszereiket. Szólama-ik arányos kiegyensúlyozottságukkal, harmonikus illeszkedésükkel gyönyörködtettek. És ami a legfőbb, nem érték be csupán a hangzás lehen-gerlő szépségével — amit többször tapasztaltam fúvósegyütteseknél —, hanem színes hangulati, érzelmi mondanivalót közöltek.

B. B.

Biotechnológia: van is, nincs is

6. „Szilícium Völgy”, Magyarország, 1986.

Biotechnológiai „kutató-saim” során több olyan témával is találkozotam, amelyek csak jönnelattal tartoznak e tárgykörbe. Ezek nem kevésbé érdekesek, de helyszűke miatt fájó szívvel ki kellett hagynom őket a felsorolásból.

A Zöldért-biznisz mellett azonban nem lehet szó nélkül elmenni. A vállalat megoldott egy problémát, amelyet sorolhatunk a biomassza-feldolgozási kategóriába, de kezelhetjük környezetvédelmi ügyként is.

A Csongrád Megyei Zöldért Vállalat a megyében évente termelt 60 ezer tonna vöröshagyma majd két-harmadának a gazdája. Az eladott mennyiségen felül megmaradó 20 ezer tonnából száritmányt készí- bihidratációval, vizelvonással. A vállalatnak azonban még emellett fólhalmazódik kicsiny átmérőjű, forgalomban nem hozható hulladék-hagymája, amelyet környezetvédelmi okokból évi 4-5 millió forintért semmisít meg a hatóságok által kijelölt helyen.

Mivel a hulladék még tartalmaz hasznos összetevőket, ezek „kivonására” a Zöldért K+F programot kezdeményezett, OMFB-segítségel. A kutatási tervben részt vesz a Központi Elemiszériari, a Központi Olajipari és a Zöldsegttermesztési Kutatóintézet. A program eredményeinek felhasználásával a vállalat új üzemet hoz majd létre Makón, ahol vöröshagyma-olajat, ennek bioaktív vegyületeit és vöröshagymaszuszpenziót állítanak elő, Holstein und Kappert-technológiával. S a várható kilátások? A Zöldért csökkenhetheti a vöröshagyma forgalmazásának fajlagos költségeit, új terméket hozhat forgalomba, amelyet tóks piacon értékesíthet. Csökkennek a környezetvédelmi kiadások is.

*

Háttraven egyébként a környezetvédelmi problémák országos megoldása, ha tetszik, a biotechnológiai eljárások felhasználásával. Valamint mindazok a gondok, amelyek egy leendő bioipar „termelésbe állítása” kapcsán előjöhethetnek. Olyan, mindannyiunkat érintő ügyek, mint a termőtalaj összetételének, szerkezetének várható módosulásai, a csurgalékvizek, termálenergia hasznosítása, a környezetre veszélyes hulladékok elhelyezése. S hogy ne menjünk messzire: Magyarországon a kistelepelemek igen nagy részében egészségre ártalmas az ivóvíz, a talaj telítettség mikáliakkal, s van, ahol a levegő szennyezettsége az emberi szervezetben okozhat elváltozásokat. Ezeknek a gondoknak a megoldása azonban nem megy egyik napról a másikra.

Mint ahogy a biotechnológia ügyéről eddig megtett lépések is csak nagyon szerény eredményeket hoztak. A tapasztalatok birtokában magam úgy látom, hogy hiába a kormányprogram, hiába a pártfőnökség, hiába a kutatási eredmények szép száma, a természeti adottság, ha mindaz az érdekeltéi rendszer hiányzik, amelyik nincs meg a gazdasági élet más területein sem.

Sőt, ellenérdekeltségek működnek. A kutató a maga intézményében azért kapja a fizetését, hogy alapkutatásokat végezzon. Munkaidő után pedig abban érdekel, hogy saját magát fontartsa, valamilyen kifizető második állás után nézzen. Az alkalmazott kutatókban való részvétel, esetleg a „házalás” a saját témával nem sikk. De a szükséges információk sincsenek meg ahhoz, hogy a szakember legalább annak utánanézessen, milyen ismeretével merre kereskedjen.

Vagy ha tegyük föl, észébe jut egy teamnek ipari felhasználó partner után nézni, semmi garanciát nem tud biztosítani az ötlet megterüléséért. Nálunk ugyanis nem divat gazdaságossági számításokat csinálni. Nem tudunk tárgyalni.

Nem tudjuk, hogy csak konkrét adatok, bizonyítékok birtokában lehet megközelíteni egy céget, amelytől végül is pénz akarunk szerezeni. Hiányzik annak a leírása, hogy egy adott kutatási eredménynek az alkalmazása ezt és ezt hozza a vállalatnak az elkövetkező öt évben. S ha van gazdaságossági számítás, akkor abba a hibába esünk bele, hogy „elfelejtünk” piactól kutatni. Elfelejtünk utánanézni annak, hogy kell-e egyáltalán az a termék. Mert amennyiben nem, akkor magáért a biotechnológiáért, az ügyért lelkesedve kár jóval drágább eljárásokat szabadalmaztatni.

A szalmából is csak akkor érdemes „aranyat” csinálni, hogy a blöd példánál maradjak, ha az a jelenlegi felszínre hozatalnál, kitermelésnél olcsóbb lesz. Azokat a lehetőségeket kell tehát fejleszteni, amihez az összes adottság megvan, s a gazdálkodó egységek is úgy

látják: érdemes rájuk áldozni. Adottság szerencsére van a Dél-Alföldön: óriási tömegű biomassza, amit szállítani se kell, s évről évre újra-termelődik.

Van szaktudás, de nincs üzem. Mert ahogy az elektronikanak, a biotechnológiának is meg kell teremteni az üzemi feltételeit. Nincsenek olyan fejlesztő, felüzem laboratóriumok, amelyekben kipróbálhatnak a lombikeredményeket, hiányzik tehát a puding próbája. Nincsenek szervezeti keretek, csak társadalmi bizottság. Bár azt is megkockázthatnám: kellenek-e külön szervezetek, intézetek? Ha van fermentációs laboratórium, abban több témát lehetne egyidejűleg futtatni. Hiszen gazdasági társulások, vállalkozások létrejöttéhez a kutatási eredmények elegendőek. S ugyanúgy a vállalatnak is mindegy: kutatóktól, avagy „Biotechnológiai Intézet” vásárolja-e az eljárását. Amennyiben azonban ez az intézet hasonló nyereségérdekeltség alapján működne, mint a Biotechnika Vállalat Rt., akkor, ám legyen... Csak azért létrehozni egy intézetet, hogy legyen — ma már nem engedhetjük meg magunknak.

Nem akarok semmit sem elkiabálni: a JATE-n mindenesetre beszélnek arról, hogy lesz fermentációs laboratórium. Rektori döntés született három újszegedi, az egyetem tulajdonában levő épület sorsáról. Az egyikben eddig vegyszerraktár volt, a másik kettőt a Délép bérelte. Ha minden igaz, megkezdődhet mégiscsak a megálmódott tudományos park, a hazai „Szilícium Völgy” alapozása?

Lehet, sokak szemében nagyképuség ezt a Szilícium Völgy-hasonlatot erőltetni a Dél-Alfölddel kapcsolatban. Akkor, amikor alig történt valami biotechnológia-ügyben, az alaputatásokon és néhány kezdeti vállalkozáson túlmenően. Hadd legyenek azonban optimista! Hiszen semmi más nem hiányzik a térségben, csak egy ici-pici...

Fekete Klára
(Vége.)

Újabb faluház Zalában

A már országos híru zala-szentlászlói faluház után újabb, hasonló célú intézmény épül Zalában. Nevezetesen Bak községben, amelynek tanácsa a lakosság javaslatára határozta el megépítését.

A leendő bakji faluház tervét, egyéves zalszentlászlói „testvérének” tervezője, Makovecz Imre, Ybl-díjas építész irányításával, a Ge-

neralart készítette. Az épület alaprajza egy kitársztá-nyú pillangóra emlékeztet, területe 560 négyzetméter. A főbejáratnál jobbra lesz a nagyterem és a szinpad, körben galériával. Mintegy 300 személyt tudnak majd itt elhelyezni. A bal oldali itzárnny földszintjén az úgynevezett klubvezet és a kávézó, emeleten pedig a könyvtár várja a művelődni, szórakozni vágyókat.